ECLI:LV:AT:2026:0611.11514011015.11.L

Lieta Nr. 11514011015, SKK-190/2026

Krimināllietu departaments

Latvijas Republikas Senāts

LĒMUMS

Rīgā 2026. gada 11. jūnijā

Senāts šādā sastāvā: senatori Aija Branta, Irīna Jansone, Aivars Uminskis,

iepazinies ar apsūdzētās /Persona A/ kasācijas sūdzību un tās papildinājumiem (turpmāk – kasācijas sūdzība), apsūdzētās aizstāvja zvērināta advokāta Inta Skalda kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas 2025. gada 15. maija spriedumu, atzīst, ka ir pamats atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

Apsūdzētā un viņas aizstāvis kasācijas sūdzībās lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā sakarā ar tiesas pieļautajiem Kriminālprocesa likuma 574. pantā norādītajiem pārkāpumiem un Kriminālprocesa likuma 14., 20., 95., 124., 405. panta, 511. panta otrās daļas, 512. panta pirmās un otrās daļas, 564. panta pārkāpumiem, kas atzīstami par būtiskiem pārkāpumiem šā likuma 575. panta trešās daļas izpratnē un noveduši pie nelikumīga nolēmuma.

Pamatojot lūgumu, aizstāvis norādījis, ka tiesa, neizvērtējot apelācijas sūdzībā norādītos argumentus par Krimināllikuma 179. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva neesību /Persona A/ darbībās, nepamatoti sašaurinājusi Kriminālprocesa likuma 499. panta ceturtajā daļā noteikto apelācijas instances tiesas kompetenci.

Savukārt atzīstot apsūdzēto par vainīgu Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā, tiesa nav izvērtējusi visus apelācijas sūdzībā norādītos argumentus un nav sniegusi juridisku pamatojumu par lietas taisnīgai izspriešanai nozīmīgiem apstākļiem: 1) nav pamatojusi ar pierādījumiem, ka naudu izņēmusi tieši apsūdzētā, kā arī nav ņēmusi vērā, ka izmeklēšanā nav veiktas nepieciešamās darbības, lai iegūtu nozīmīgus dokumentus, kas apstiprinātu apsūdzētās vainīgumu; 2) nav ņēmusi vērā, ka apsūdzētā nevarēja no bankomāta izņemt skaidras naudas līdzekļus apsūdzībā norādītajā apjomā, ievērojot noteiktos limitus; 3) nav izvērtējusi liecinieces /Persona B/ lomu apsūdzētajai inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā; 4) nosakot soda veidu par Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, nav ņēmusi vērā apsūdzētās veselības stāvokli un faktu, ka viņa nevarēs atlīdzināt cietušajiem radīto kaitējumu, savukārt nosakot soda mēru par Krimināllikuma 179. panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, nav ievērojusi sodu individualizācijas principu; 5) nepamatoti nav konstatējusi Kriminālprocesa likuma 14. pantā noteikto tiesību uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā pārkāpumu.

Papildu aizstāvja kasācijas sūdzībā minētajiem argumentiem, apsūdzētā kasācijas sūdzībā norādījusi, ka tiesa: 1) apsūdzētās vainīgumu ir pamatojusi ar selektīvi izvēlētiem pierādījumiem, kā arī nav vērtējusi to attiecināmību; 2) nosakot sodu, nav ņēmusi vērā apsūdzētās smago veselības stāvokli, tā ietekmi uz ikdienas aktivitātēm un neiespējamību prognozēt tā izmaiņas, kā arī to, ka brīvības atņemšanas iestādē apsūdzētajai netiks nodrošināts viņas veselības stāvoklim atbilstošs uzturs un medicīniskā palīdzība.

Kriminālprocesa likuma 573.[1] panta pirmā daļa noteic, ka tiesa atsakās ierosināt kasācijas tiesvedību, ja kasācijas sūdzība vai protests neatbilst šā likuma 569., 571., 572. pantā un 573. panta pirmajā daļā minētajām prasībām.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569. panta pirmajai daļai pārsūdzēšana kasācijas kārtībā ir rakstveida kasācijas protesta vai sūdzības iesniegšana Augstākajā tiesā par tāda apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu, kurš vēl nav stājies spēkā, nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā vai arī tā grozīšanu juridisku iemeslu dēļ. Savukārt saskaņā ar šā panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Kriminālprocesa likuma 499. panta pirmā daļa noteic, ka tiesa var pieņemt lēmumu par pierādījumu pārbaudes neizdarīšanu attiecībā uz visu apsūdzību vai tās patstāvīgu daļu tikai ar nosacījumu, ka: 1) apsūdzētais atzīst savu vainu visā viņam izvirzītajā apsūdzībā vai attiecīgā tās daļā; 2) tiesai pēc lietas materiālu pārbaudes nav šaubu par apsūdzētā vainu; 3) apsūdzētais, bet obligātās aizstāvības gadījumos arī viņa aizstāvis un pārstāvis, piekrīt šādas pārbaudes neizdarīšanai. Savukārt atbilstoši Kriminālprocesa likuma 499. panta ceturtajai daļai spriedums tādā lietā, kas pirmās instances tiesā izskatīta bez pierādījumu pārbaudes, ir pārsūdzams tikai apelācijas kārtībā par tiesas piespriesto sodu, kompensāciju, rīcību ar mantu vai sakarā ar tiesas pieļautajiem procesa pārkāpumiem.

Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka pirmās instances tiesa atbilstoši Kriminālprocesa likuma 499. panta pirmajā daļā noteiktajām prasībām pamatoti pieņēmusi lēmumu par pierādījumu pārbaudes neizdarīšanu attiecībā uz apsūdzību pēc Krimināllikuma 179. panta pirmās daļas (septiņi noziedzīgie nodarījumi). Arī apelācijas instances tiesai nav radušās šaubas par apsūdzētās vainīgumu, tādēļ, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 499. panta ceturto daļu, apelācijas instances tiesa nav vērtējusi aizstāvja apelācijas sūdzībā norādītos argumentus, ar kuriem apstrīdēts apsūdzētās vainīgums Krimināllikuma 179. panta pirmajā daļā paredzētajos noziedzīgajos nodarījumos, bet, konstatējot, ka cietušais /Persona C/ pirmās instances tiesā atteicies no materiālā kaitējuma – 532, 54*euro* – kompensācijas, atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu šajā daļā un kompensāciju nav noteikusi.

Senāts konstatē, ka apsūdzētā un viņas aizstāvis kasācijas sūdzībās faktiski atkārtojuši aizstāvja apelācijas sūdzībā norādītos argumentus, kurus apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi un motivēti noraidījusi.

Apelācijas instances tiesa, atstājot negrozītu pirmās instances tiesas spriedumu par apsūdzētās atzīšanu par vainīgu Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā, atzinusi, ka pirmās instances tiesa pareizi novērtējusi lietā esošos pierādījumus un izdarījusi pamatotus secinājumus par apsūdzētās vainīgumu. Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 564. panta sesto daļu, apelācijas instances tiesa atzinusi par iespējamu neatkārtot pirmās instances tiesas spriedumā minētos pierādījumus un atzinumus un pievienojusies pirmās instances tiesas secinātajam, ka apsūdzētās /Persona A/ vainīgums ir pilnībā pierādīts.

Izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, tajā skaitā: 1) uz apsūdzētās vārda atvērtā konta kreditoru prasījumu apmierināšanai /Persona D/ un /Persona E/ maksātnespējas procesā (turpmāk – /Persona D/ konts, /Persona E/ konts) pārskatus, no kuriem izriet, ka kontos ienākuši naudas līdzekļi no /Persona D/ un /Persona E/ piederošo nekustamo īpašumu pārdošanas izsolē, no kuriem nodrošinātajiem kreditoriem pārskaitīta tikai daļa naudas līdzekļu, bet pārējie līdzekļi izņemti skaidrā naudā vai pārskaitīti uz apsūdzētās privāto bankas kontu; 2) inspektores /Persona F/ ziņojumus un /Persona A/ privāto bankas kontu analīzi un pārskatus, no kuriem izriet, ka apsūdzētās privātajos kontos regulāri ieskaitīti līdzekļi, kuri vēlāk izņemti skaidrā naudā; 3) apsūdzētās privāto bankas kontu pārskatus, no kuriem izriet, ka apsūdzētā regulāri pārskaitījusi līdzekļus no viena konta uz citu un saņemtos līdzekļus no /Persona D/ un /Persona E/ kontiem izņēmusi skaidrā naudā; 4) Maksātnespējas procesa administrācijas atbildi uz Valsts policijas pieprasījumu, kurā izklāstīti maksātnespējas administratora pienākumi; 5) /Persona B/ liecības par to, ka, būdama /Persona A/ palīgs, nav veikusi naudas pārskaitījumus vai skaidras naudas izmaksas, jo viņai nav bijusi piekļuve kontiem, kodu kartēm un bankas kartēm; 6) liecinieku /Persona G/, /Persona H/ un /Persona I/ liecības par no /Persona A/ saņemtajiem naudas līdzekļiem, apelācijas instances tiesa atzinusi, ka tieši /Persona A/, būdama /Persona D/ un /Persona E/ maksātnespējas procesa administratore, kuras pārziņā atradās no minēto personu nekustamo īpašumu pārdošanas izsolē iegūtie naudas līdzekļi, nepārskaitīja tos nodrošinātajiem kreditoriem, kā arī nenodeva jaunajam administratoram, bet tos piesavinājās.

Pretēji kasācijas sūdzībās norādītajam apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi cietušajiem – AS „UniCredit Leasing” un AS „Luminor Bank” – ar noziedzīgo nodarījumu radīto mantisko zaudējumu un atzinusi, ka tai nav pamata apšaubīt cietušo pārstāvju liecības par kompensācijas apmēru.

Pierādījumu ticamības jēdziens un novērtēšanas prasības ir noteiktas Kriminālprocesa likuma 128. pantā, taču izvēle, kuriem pierādījumiem ticēt, bet kuriem nē, ir tās tiesas kompetencē, kas izspriež lietu pēc būtības. Arī jautājums par to, vai lietā esošie pierādījumi ir vai nav pietiekami apsūdzētā vainīguma konstatēšanai, ir būtības jautājums, kas kasācijas kārtībā nav pārbaudāms. Pierādījumu pietiekamības kritērijs ir saprātīgu šaubu esamība vai neesamība par apsūdzētā vainīgumu, kura izvērtēšana tāpat ir tās tiesas kompetencē, kas izskata lietu pēc būtības (sk. *Senāta 2013. gada 3. jūlija lēmumu lietā Nr. SKK-333/2013, 15890002407, 2019. gada 27. decembra lēmuma lietā Nr. SKK-433/2019, ECLI:LV:AT:2019:1227.11089238414.8.L, 9. punktu*).

Turklāt tiesai nav saistošs procesā iesaistīto personu viedoklis par kāda konkrēta pierādījuma iegūšanas nepieciešamību. Vienlaikus tiesai, noraidot procesā iesaistītās personas lūgumu par liecinieku aicināšanu vai kādu pierādījumu pievienošanu lietas materiāliem, ir jānodrošina, lai tiktu ievērotas lūguma pieteicēja tiesības uz taisnīgu tiesu (sk. *Senāta 2020. gada 6. oktobra lēmuma lietā Nr. SKK-77/2020, ECLI:LV:AT:2020:1006.11181005715.6.L, 6.4. punktu*).

Atsaucoties uz juridiskajā literatūrā un Senāta judikatūrā paustajām atziņām, apelācijas instances tiesa norādījusi, ka Krimināllikuma 179. pantā paredzētā piesavināšanās objektīvi izpaužas kā svešas mantas prettiesiska iegūšana vai izšķērdēšana, ja to izdarījusi persona, kurai šī manta uzticēta vai kuras pārziņā tā atradusies, un vainīgais izmanto savu pilnvarojumu attiecībā pret nolaupāmo mantu, lai to prettiesiski iegūtu, ka mantas piesavināšanās iespējama, pastāvot personas valdījumam pār šo mantu, un šim valdījumam jābūt īpašam gan tā rašanās ziņā, gan saistībā ar uzliktajiem pienākumiem sakarā ar uzticēto vai pārziņā esošo mantu. Savukārt apsūdzētās nodomu atklāj viņas faktiskās darbības – valdījums pār svešu mantu, atstumjot tās īpašnieku.

Norādot, ka Krimināllikuma 179. pantā paredzētais noziedzīgais nodarījums ir materiāla sastāva un ir pabeigts ar prettiesiskā valdījuma rašanās brīdi, tiesa atzinusi, ka nav izšķirošas nozīmes tam, kādiem mērķiem piesavinātie līdzekļi ir izmantoti.

Tiesa konstatējusi, ka /Persona A/ celta apsūdzība par uzticētās mantas – naudas līdzekļu – piesavināšanos, nevis izšķērdēšanu un motivēti noraidījusi aizstāvja argumentus par to, ka apsūdzība neatbilst Kriminālprocesa likuma 405. panta prasībām un ierobežo /Persona A/ tiesības uz aizstāvību. Savukārt no lietas materiāliem konstatējams, ka pirmstiesas kriminālprocesā un iztiesāšanas gaitā apsūdzētā norādījusi, ka apsūdzība viņai ir saprotama, un īstenojusi savas tiesības uz aizstāvību, tajā skaitā ar aizstāvja palīdzību atbilstoši viņas izvēlētajai aizstāvības pozīcijai, sniedzot liecības un izvirzot savas versijas par notikušā apstākļiem. Aizstāvis kasācijas sūdzībā nav izklāstījis, pret kādiem tieši apsūdzībā norādītajiem faktiskajiem apstākļiem apsūdzētā nav varējusi aizstāvēties un kā tas ietekmējis apsūdzētās tiesības uz aizstāvību.

Apelācijas instances tiesa, atstājot negrozītu pirmās instances tiesas spriedumu daļā par apsūdzētajai noteikto sodu, atzinusi, ka pirmās instances tiesa ir ņēmusi vērā Krimināllikuma 46. pantā paredzētos soda noteikšanas vispārīgos principus un Krimināllikuma 35. pantā noteikto soda mērķi.

Izvērtējusi noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu, kā arī apsūdzētās personību raksturojošās ziņas, tajā skaitā ziņas par apsūdzētās veselības stāvokli, nekonstatējot apsūdzētās atbildību pastiprinošus apstākļus, bet konstatējot atbildību mīkstinošo apstākli, proti, savas vainas atzīšanu Krimināllikuma 179. panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā, apelācijas instances tiesa atzinusi par pamatotu ar pirmās instances tiesas spriedumu noteikto sodu – brīvības atņemšanu –, kas noteikta tuvu panta sankcijā paredzētajai minimālajai robežai. Pretēji aizstāvja kasācijas sūdzībā norādītajam, apelācijas instances tiesa, atzīstot par pamatotu pirmās instances tiesas noteikto sodu par Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, ir ņēmusi vērā ne tikai cietušajiem nodarītā kaitējuma apmēru, bet arī faktu, ka ar nodarījumiem ir vairota neuzticēšanās maksātnespējas administratoru darbam. Tiesa arī ir izvērtējusi tās rīcībā nodotos medicīniskos dokumentus un atzinusi, ka tie nesatur ziņas par nepieciešamību /Persona A/ nodrošināt īpašu aprūpi. Savukārt norādot uz iespēju saņemt nepieciešamo medicīnisko palīdzību, tiesa atsaukusies uz Ministru kabineta 2015. gada 2. jūnija noteikumiem Nr. 276 „Apcietināto un notiesāto personu veselības aprūpes īstenošanas kārtība” un Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma $22.^{1}$ panta pirmo un otro daļu.

Ievērojot minēto, Senāts atzīst, ka apsūdzētās un viņas aizstāvja kasācijas sūdzību argumenti šajā daļā ir pamatoti ar viņu atšķirīgo viedokli par lietā esošo pierādījumu ticamības un pietiekamības vērtējumu, kā arī pēc būtības pauž neapmierinātību ar apelācijas instances tiesas secināto par piemēroto sodu un vērsti uz to, lai panāktu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanu nevis juridisku, bet faktisku iemeslu dēļ, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 569. panta pirmajā daļā noteikto.

Minētais ir pamats atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību šajā daļā saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.[1] panta pirmo daļu.

Kriminālprocesa likuma 573.[1] panta otrās daļas 2. punkts noteic, ka tiesa var atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību, ja, izvērtējot kasācijas sūdzībā vai protestā minētos argumentus, nerodas šaubas par pārsūdzētā nolēmuma tiesiskumu un izskatāmajai lietai nav būtiskas nozīmes judikatūras veidošanā.

Kasācijas sūdzību iesniedzēji norādījuši, ka apelācijas instances tiesa nepamatoti nav konstatējusi tiesību uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā pārkāpumu.

Senāts konstatē, ka 2018. gada 31. maijā lieta nodota pirmās instances tiesai, savukārt lieta apelācijas instances tiesā saņemta 2022. gada 28. februārī. Gan pirmās instances tiesā, gan apelācijas instances tiesā lietas iztiesāšana vairākkārt atlikta gan pēc apsūdzības uzturētāja lūgumu sakarā ar liecinieku uzaicināšanu, gan sakarā ar apsūdzētās vai viņas aizstāvja neierašanos uz tiesas sēdi.

Apelācijas instances tiesai nav radušās objektīvas šaubas par nepamatotas dīkstāves periodiem, arī kasācijas sūdzībās nav norādīts uz objektīvi pastāvošiem apstākļiem, kas pirmšķietami liecinātu par dīkstāves esību.

Turklāt Senāts iepriekš norādījis, ka kriminālprocesa izskatīšanas ilgums – vairāki gadi – pats par sevi nav pamats atzinumam, ka tas neattaisnoti novilcināts un tādēļ pieļauts tiesību uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā pārkāpums (*Senāta 2018. gada 6. februāra lēmums lietā Nr. SKK-47/2018, ECLI:LV:AT:2018:0206.11089172812.2.L*).

Senāts konstatē, ka minētais kasācijas sūdzību arguments nerada šaubas par apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu un izskatāmajai lietai nav būtiskas nozīmes judikatūras veidošanā, turklāt kasācijas sūdzības arguments nav saistīts ar tiesu praksē nozīmīgu tiesību normu interpretāciju.

Minētais šajā daļā ir pamats atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.[1] panta otrās daļas 2. punktu.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 573. panta trešo un piekto daļu, 573.[1] panta pirmo daļu un otrās daļas 2. punktu, Senāts

nolēma

atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

Lēmums nav pārsūdzams.

A. Branta I. Jansone A. Uminskis